

Raadsvoorstel

Jongerenprogramma LWD 2026-2029
Zaaknummer: 2026-067760

Aan de gemeenteraad.

Leeuwarden is door de Europese jury niet gekozen als European Youth Capital 2028. Het hoofddoel dat we met EYC2028 wilden halen was om Leeuwarden een aantrekkelijke gemeente te laten zijn voor jongeren om te wonen, zich te ontwikkelen, te werken en te leven. Daarvoor wilden en willen we een flinke impuls geven aan het meedenken, meepraten, meedoen en meebeslissen door jongeren in Leeuwarden. Dat doel is nog steeds belangrijk en vraagt aandacht en een investering. Een goede manier om daar concreet werk van te maken is de uitvoering van de aangenomen motie van de Leeuwarder gemeenteraad over het labelen van het voorbereidingsbudget voor de uitvoering van een deel van de plannen uit het bid (september 2025). Dat sluit goed aan bij de feedback van de EYC-jury (december 2025) om het beoogde EYC-programma van Leeuwarden concreter en zichtbaarder te maken.

Leeswijzer

Hieronder gaan we eerst in op de juryfeedback. Daarna schetsen we op welke manier we inhoud hebben gegeven aan de aangenomen motie van september 2025. Bij deze stukken treft u het Jongerenprogramma LWD 2026-2029 aan met de concrete uitwerking van een aantal plannen uit het bidbook.

Juryfeedback

De juryfeedback is als bijlage bij dit voorstel gevoegd. We zijn blij dat de jury onze sterke inzet op jongerenparticipatie tijdens het bidproces en onze ambities om jongeren bij beleidvorming te betrekken herkent en waardeert. Dat een Europese jongerenorganisatie ons participatiemodel als kwalitatief en duurzaam beoordeelt, zien we als een belangrijk compliment voor de gekozen bottom-up aanpak. De jury waardeert verder de manier waarop in Leeuwarden het lokale jeugdbeleid en de Europese jeugddoelen met elkaar zijn verbonden. Dat geldt ook voor de manier waarop we een diverse groep jongeren hebben bereikt. Deze door de jury gewaardeerde ingrediënten zien we als een belangrijke basis voor onze toekomstige inzet op jongerenparticipatie en voor de uitwerking van de aangenomen motie.

We herkennen ons in de opmerking van de jury dat het programma slechts op grote lijnen is uitgewerkt. Dit is een direct gevolg van onze keuze om jongeren leidend te laten zijn bij het concreet maken van het programma. Het bidbook gaf vooral richting, en het was een bewuste keuze om bij het verkrijgen van de titel de programmering voor 2028 in de jaren 2026 en 2027 samen met jongeren te concretiseren en uit te voeren. Op die manier hebben we in het bidproces gewerkt (wat gewaardeerd werd door de jury), en zo willen we bij de uitvoering van het Jongerenprogramma blijven werken.

De jury geeft aan dat de Europese dimensie in de plannen steviger had gekund. De Leeuwarder jongeren die gesproken en betrokken zijn tijdens het hele bidproces, hebben maar in beperkte mate een focus gelegd op Europa.

Daardoor staat deze component in de programmaonderdelen minder centraal. Vanuit de wetenschap dat de Europese dimensie binnen EYC een belangrijk element is, zijn er in ons bid tijdens het bid-proces wel sterke verbindingen gelegd met Europese jeugd-doelen, Europese netwerken en voormalige European Youth Capitals. Ook zijn er nieuwe Europese samenwerkingen aangegaan, naast de bestaande samenwerkingen van onze partners. De jury maakt ook een opmerking over de voorgestelde bestuursstructuur. Maar die herkennen we niet. Het is niet aan de orde, en ook nooit aan de orde geweest, om een bestuur te vormen met uitsluitend jonge ambtenaren. Ons uitgangspunt is altijd geweest om een representatieve en diverse groep jongeren een plek aan de tafel en in de besluitvorming te geven. De jury spreekt aan het eind van haar feedback de nadrukkelijke hoop uit dat Leeuwarden opnieuw indient voor EYC 2029. In de gemeenteraad is een motie aangenomen die stelt dat dat niet voor 2029 gedaan moet worden, maar met focus op een kandidatuur in 2030. Al met al, zien we de jury-feedback als helder en constructief. De spanning tussen een stevige bottom-up aanpak en behoefte aan concretere programmering is begrijpelijk, maar past bij de keuzes die we in het proces hebben gemaakt. In het Jongerenprogramma LWD 2026-2029 dat u bij dit voorstel aantreft (de uitwerking van de aangenomen motie) staat jongerenbetrokkenheid bij de concretisering van de plannen daarom opnieuw centraal.

Uitwerking motie

In september 2025 werd de motie aangenomen waarin gevraagd werd om een deel van de plannen uit het bid om te zetten in een programma tot een bedrag van maximaal € 1.790.000 en dat voor maart aan de gemeenteraad voor te leggen. De afgelopen maanden is door team EYC veel inzet gepleegd om de gevraagde uitwerking te leveren. Centraal in die uitwerking staan het programma-onderdeel The Spots.

Over de Spots

De kern van het nu uitgewerkte jongerenprogramma is *Own Your Spot*. Dit concept verbindt de drie hoofdthema's uit het bidboek en de verschillende programma-onderdelen tot één geheel. *Own Your Spot* staat voor het creëren van een netwerk van plekken en activiteiten voor en door jongeren in hun eigen omgeving, waar zij lokaal invloed uitoefenen en tegelijkertijd onderdeel zijn van een groter stedelijk geheel.

Deze plekken noemen we *Spots*: plekken van ontmoeting waar jongeren samenkomen, activiteiten ontwikkelen en hun stem laten horen. Het kan gaan om bestaande of nieuwe plekken, fysiek, online of hybride, opgezet door partnerorganisaties die met jongeren werken en gekozen en gevormd door jongeren zelf. Ontmoeting kan centraal staan, maar ook sport, cultuur of andere activiteiten. Zo wordt jongerenparticipatie zichtbaar en tastbaar in de leefwereld van jongeren, terwijl er binnen de hele gemeente een samenhangend netwerk ontstaat, dat elkaar kan versterken en dat via kennisdeling wordt meegenomen in financieringsmogelijkheden zoals Erasmus+. Daarnaast beantwoorden de Spots de wens van jongeren voor meer plekken van ontmoeting en activiteiten.

Elke Spot wordt ondersteund door een mentor die jongeren begeleidt bij de ontwikkeling en uitvoering van activiteiten. Daarbij staat eigenaarschap van jongeren centraal en wordt gewerkt volgens de Code Young-methodiek, zodat jongerenparticipatie onderbouwd wordt toegepast.

In de bijlage vindt u het Jongerenprogramma LWD 2026-2029 waarin dit is uitgewerkt. In dat Jongerenprogramma herkent u meerdere elementen uit het bidboek van Leeuwarden for EYC2028. Allereerst blijven we de manier van werken hanteren die we tijdens het bidproces ook als uitgangspunt hebben genomen: jongeren staan aan de basis van plannen én spelen een centrale rol in de concretisering daarvan. Ook de waardevolle betrokkenheid en rol van onze partners in en buiten Leeuwarden komt in dit Jongerenprogramma terug, evenals de inzet op mentor-constructies om jongeren te helpen hun plannen tot uitvoering te brengen. Daarnaast herkent u een aantal programma-onderdelen die in het bid stonden. Met de middelen die in de motie zijn genoemd kunnen die onderdelen uitgewerkt worden. Niet alle programma-onderdelen uit het bid kunnen met het bedrag uit de motie uitgevoerd worden, maar we zien goede mogelijkheden om meerdere waardevolle elementen uit het bid te integreren in de nieuwe aanpak.

Het Jongerenprogramma biedt een mooie kans om lokaal te beginnen, in de leefomgeving van jongeren met allerlei achtergronden, op basis van de specifieke wensen en behoeften van jongeren en met inzet van de vele partners die in het EYC-traject zijn aangehaakt. Dat doen we in dorpen, wijken, bij jongerenorganisaties, scholen, sport- en cultuurverenigingen en andere maatschappelijke organisaties, maar ook online (in communities waar veel jongeren te vinden zijn).

Van daaruit wordt toegewerkt naar een groot, centraal The Spots-evenement waarin jongeren de activiteiten van de verschillende spots presenteren en met elkaar delen. Bovendien kan op zo'n event volop ruimte gegeven worden voor Project500-jongerenprojecten en kan ingezet worden op een aansprekend jongeren-sport-, cultuur- en ontmoetingsprogramma, dat aantrekkelijk is voor jongeren en andere gasten uit heel Nederland. Dat centrale The Spots-evenement is bedoeld om alle losse projecten uit stadswijken en dorpen een gezamenlijk doel en podium te bieden. Maar het is ook bedoeld om de opbrengst te delen met de rest van de Leeuwarder samenleving én bezoekers van buiten Leeuwarden in een jongeren-event met uitstraling, impact en aantrekkingskracht ver voorbij de Leeuwarder gemeentegrenzen.

Op die manier verdiepen en versnellen we de ontwikkeling van jongerenactiviteiten en jongerenplekken ("spots") in Leeuwarden. En vooral komen we daarmee tegemoet aan de wens die veel jongeren tijdens het EYC-traject geuit hebben: meer plekken voor ontmoeting, activiteiten en écht contact. Het Jongerenprogramma LWD 2026-2029 werkt dit idee verder uit.

Daarnaast gaat het Jongerenprogramma in op het jongerenplatform, waar door Tienskip en de gemeente aan gewerkt is naar aanleiding van het Praatstuk Overheid en Samenleving. Intussen zijn ook het jongerenwerk van Amaryllis en Leeuwarden Student City betrokken bij de lopende pilot van het platform. Met het jongerenplatform werken we de komende jaren actief aan het meedenken, meepraten, meedoen en waar mogelijk meebeslissen van jongeren over beleid en uitvoering die hen aangaat.

Het Jongerenprogramma loopt van 2026 tot en met 2029. In een motie heeft de gemeenteraad gevraagd om de voorbereidingen voor een hernieuwde kandidaatstelling van Leeuwarden voor EYC 2030 te starten. Wanneer zo'n kandidaatstelling daadwerkelijk tot de titel leidt kan het Jongerenprogramma

een belangrijke basis voor het EYC-programma zijn: de Spots-methode heeft zich dan naar verwachting bewezen, en kan eenvoudig doorgezet worden. Dat geldt in het bijzonder voor het meedenken, meepraten, meedoen en meebeslissen van jongeren over beleid binnen het Jongerenplatform. Wel lijkt het voor de hand te liggen om bij het verkrijgen van de titel EYC2030 het centrale Spots-evenement niet in 2029, maar in 2030 te programmeren.

Het Jongerenprogramma LWD 2026-2029 is besproken met een groep jongeren die actief betrokken is geweest in het proces tot nu toe. Zij geven aan dat ze blij zijn dat er concreet gewerkt gaat worden. Ook geven ze aan dat het Jongerenprogramma een goede aanpak biedt om heel verschillende groepen jongeren te bereiken en mee te laten doen. Ze vragen wel rekening te houden met de grote verschillen tussen de verschillende leeftijdscategorieën jongeren. Ze geven aan dat ze hopen dat The Spots blijvende resultaten en plekken opleveren en dat er ook op de langere termijn een platform blijft waar jongeren terecht kunnen als ze iets willen doen of organiseren. Ook met een aantal partners rondom het EYC-bid is het Jongerenprogramma besproken. Zij waardeerden het feit dat een deel van de plannen uit het bid een concreet vervolg krijgen en kunnen zich goed vinden in de uitwerking. Het gaat daarbij om Generatie Fryslân 2035, BV Sport, Amaryllis, Arcadia, Keunstwurk en Tienskip.

Financiële aspecten van het Jongerenprogramma LWD 2026-2029

Voor de uitvoering van het Jongerenprogramma LWD 2026-2029 is uitgegaan van het budget zoals dat genoemd is in de motie. Dat wordt ingezet gedurende de jaren 2026-2029, voor de activiteiten benoemd in het Jongerenprogramma. Om de energie van de betrokken jongeren en partners vast te houden is het van belang om de tijd tussen het opstellen en toetsen van het Jongerenprogramma LWD 2026-2029 en de start van de uitvoering zo kort mogelijk te houden.

In het oorspronkelijke raadsvoorstel over deze middelen en het raadsbesluit daarover is sprake van reservering van € 1.790.000 voor de voorbereidingsjaren 2026-2027, onder de voorwaarde van het binnenhalen van de titel. Vervolgens had u een begrotingswijziging zullen ontvangen na het behalen van die titel. Leeuwarden heeft de titel niet gehaald, wat ook de besluitvormingsroute anders maakt. Daarom ontvangt u dit separate raadsvoorstel voor het beschikbaar stellen van het bedrag van € 1.790.000 voor de uitvoering van het Jongerenprogramma LWD 2026-2029, in overeenstemming met de aangenomen motie van september 2025.

Afsluiting

Het uitvoeren van het nu uitgewerkte Jongerenprogramma LWD 2026-2029 in Leeuwarden blijft ook bij de voorbereiding van de kandidatuur voor EYC2030 centraal staan. In het Jongerenprogramma wordt tijd, energie en budget ingezet en dat is de basis voor de betrokkenheid van jongeren. Zij hebben aangegeven graag concreet aan de slag te willen: deze aanpak zorgt daarvoor.

Leeuwarden, 30 maart 2026,

Blad 5

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester.

secretaris.

**Dit document is rechtsgeldig digitaal ondertekend.*